

JOHANNES' TWEEDE BRIEF

de ouderling aan de uitgekozen machtigersvrouw¹

en aan de borelingen van haar,

die ik bemin met waarachtigheid²,

en niet ik (als)enige maar ook allen

die volkènd hebben de waarachtigheid,

2.door de waarachtigheid die blijvend is in ons,

en met ons geschieden zal in de wereldtijd.

3.geschieden zal met ons goede-gunst*,

gratie*, vrede vanwege God de omvamende,

en vanwege Jezus Christus,

de stichtzoon van de omvamende

met waarachtigheid en minne.

*Gr.alètheia = Hebr. AèMèT

* Gr. Charis = Hebr. Chén

4.ik verheugde mij zeer,

dat ik gevonden heb

bij de borelingen vandaan van jou

zich vertredenden met waarachtigheid

zoals wij een gebod aannamen

vanwege de omvamende.

5.en nu vraag ik jou, machtigersvrouw,

niet als schrijvend een gebod

(dat) voor jou nieuw (is),

maar hetgeen wij hebben vanaf het vorene:

dat wij beminnen elkaar.

6.dit geschiedt (als) de minne,

dat wij ons vertreden

volgens het gebod van hem.

---

¹ Hier staat in het Grieks het woord 'kuria', dat meestal met 'vrouw', 'mevrouw' wordt vertaald. In het NT klinkt in het Griekse kurios echter het Hebreeuwse AèDóWNieJ door. De kern van dit Hebreeuwse woord heeft met 'macht' te maken, maar niet met macht hebben, maar met macht delegeren: machtigen. Dat klinkt ook en vooral mee in de aanspreektitel voor JHWH: AèDóWNáJ, die we daarom met 'machtinger mijns' vertalen. We hebben ervoor gekozen om deze kernbetekenis ook bij het gewoner gebruik van kurios en kuria te laten horen. Vandaar: machtigersvrouw.

² Hier staat het Griekse woord alètheia, dat meestal met 'waarheid' wordt vertaald. In de LXX is het de vertaling van het Hebreeuwse AèMèT, dat is afgeleid van het werkwoord AámàN, dat verregaand overeenkomt met het Griekse pisteuoo. Beide woorden kunnen het beste met het Nederlandse 'vertrouwen' worden vertaald, omdat de gebruikelijke vertaling 'geloven' in tegenstelling tot 'vertrouwen' geen daad impliceert. Het Hebr. AèMèT kan met 'trouw' (als zelfst.naamwoord) vertaald worden, maar betekent eigenlijk het 'trouw-zijn'. En op die notie ligt de nadruk in het Griekse alètheia. Het Nederlandse 'waarachtigheid' komt daar dichtbij. In de Nederlandse vertaling van het Griekse NT gaat met deze vertaling van alètheia weliswaar de samenhang in het Hebreeuws tussen dit woord en de woorden waarin het woord 'trouw'/'vertrouwen' te horen is verloren, maar de samenhang met het begrip 'waar', die in het Hebreeuws ook doorklinkt, blijft in het Nederlands wel behouden. Dat laatste begrip 'waar' wordt in de lexica ook gebruikt om het Hebr. AámàN toe te lichten, maar dat is onmisbaar om een ander Hebreeuws woord n.l. ShámàR recht te kunnen doen; dat wordt meestal met 'bewaren' of/en 'bewaken' vertaald, maar kan het beste beschreven worden als 'waar houden'. Dat in deze woorden in wezen om vergelijkbare en van elkaar afhankelijke inhouden gaat, blijkt in heel de TeNaKh en blijft zo ook hoorbaar in het Grieks en het Nederlands. Het zo vaak in het NT voorkomende begrip alètheia staat daar in deze samenhang en dat blijft zo ook hoorbaar met de vertaling 'waarachtigheid'. Overigens betekent alètheia letterlijk 'on-verborgenheid'. Dat typisch Griekse idioom laten we dus in de vertaling los..

dit gebod geschiedt,
zoals wij gehoord hebben
vanaf het vorene,
dat jullie je daarin vertreden.
7. omdat er vele omgetuimelden³
uitkomen naar het wereldruim*
die niet gelijksprekend zijn
over Jezus Christus
de gekomene in het vlees*.
deze geschiedt als de omgetuimelde
en de tegen Christus zijnde.
8. bekijkt jullie zelf,
dat jullie niet verloren doen gaan
hetgeen wij bewerkt hebben,
maar beloning vol aannemen.
9. alwie echter (te) ver doorvoert
en niet blijft in het leraarswerk⁴
van Christus: God heeft hij niet.
wie blijft bij het leraarswerk
hij, ook de omvamende en de stichtzoon
heeft hij.
10. indien iemand komt tot jullie
en dit leraarswerk niet uitdraagt,
neemt niet op hem in huis,
en “verheug je”⁵ moet je hem niet zeggen⁶.
11. immers wie zegt tot hem “verheug je”,
is een bondgenoot van zijn slechte werken.

12. veel hebbend aan jullie te schrijven,
heb ik besloten niet door papier⁷ en

* Gr. kosmos

* Gr. sarx = Hebr. BáShàR

³ Het Griekse woord *planao* betekent ‘dolen’, maar is in de LXX meestal de vertaling van het Hebr. werkwoord *TáNGàH* en dat kan het beste met ‘omtuimelen’ vertaald worden. Het is ook de vertaling van het Hebr. *TáLàL*, dat ‘dolen’ betekent. . ‘Planos’ is eigenlijk een substantief, maar wordt in het NT vooral adjectivisch gebruikt. Het gaat om mensen die ‘misstappen maken’, in de verschillende betekenissen van dit Nederlandse woord. Daarom kiezen we ervoor via de LXX dichtbij *TeNaKh* te blijven en ‘omtuimelen’ te vertalen. .

⁴ Hier staat het Griekse woord *didchè*. Het komt in *TeNaKh* maar twee keer voor. Het wordt meestal met ‘leer’ vertaald. Maar het gaat niet om een reeks statements, maar om alles wat in en door leraarschap wil worden overgebracht: leraarswerk.

⁵ Het Griekse werkwoord *chairein*, dat ‘zich verheugen’ betekent, heeft hier de betekenis van ‘chaire zeggen’. En *chaire* was onder Grieks sprekenden toen de dagelijkse groet bij aankomst en bij vertrek, zoals Nederlands sprekenden ‘goedendag’ zeggen, Frans sprekenden ‘á dieu’ en Hebreeuws sprekenden ‘shaloom’ (zoals ook in de meeste andere Semitische talen). Uit het Latijn kennen we het woord ‘ave’; de betekenis van dit woord is onzeker; het is de imperatief van een werkwoord, waarvan geen andere vormen (meer) bestaan. Waarschijnlijk heeft het Latijnse ‘ave’ te maken met ‘contact maken’, even aanraken. Ook de inhoud van ons woord ‘groeten’, dat in de hele Germaanse taalfamilie voorkomt is onzeker. Het heeft oorspronkelijk te maken met de rechtspraak. We horen het b.v. in het woord ‘grietenij’, een oud woord voor ‘rechtsdistrict’. “Ave Maria” klinkt in het Grieks als “*chaire Mariam*”, en in het Aramees als “*shaloom Mirjam*”. In Luc.1:28 staat: “*chaire kecharitèmenè*”. Het wordt in het Nederlands vertaald met “wee gegroet”. “*chaire*” zeggen is natuurlijk een vorm van groeten, net als ‘ave’ en ‘shaloom’ zeggen. Hoe vervlakt ook, de woorden, waarmee in de verschillende talen mensen elkaar begroeten, hebben een verschillende kleur en roepen verschillende associaties op. In het Griekse “*chaire*” wordt “verheug je” gehoord. .

⁶ Eigenlijk staat er in het Grieks een imperatief van het werkwoord ‘zeggen’. Om de volgorde van de Griekse tekst zoveel mogelijk te kunnen aanhouden, vertalen deze imperatief hier met ‘moeten zeggen’.

zwartsel⁸, maar ik hoop bij jullie te geschieden en van mond tot mond te praten, opdat de vreugde van ons verveelvuldigd worde.

13. jou groeten de borelingen van jou zusterverwant, de uitverkozene.

---

⁷ Het Griekse woord heeft betrekking op 'papyrus', waarvan ons woord 'papier' afkomstig is.

⁸ = inkt.

JOHANNES' DERDE BRIEF

de ouderling aan Gaius de beminde,
die ik bemin met waarachtigheid*⁹.

*Gr. alètheia = Hebr. A = Hebr. AèMèT

2. beminde, omtrent alle dingen
bid ik dat het je goed gaat
en dat je in orde¹⁰ bent,
zoals het goed gaat jouw lichaamziel*.

* Gr. psuchè = Hebr. NèPhèSh

3. verheugd was ik immers zeer
toen zusterbroeders kwamen
en getuigden over jouw waarachtigheid,
zoals jij je met waarachtigheid vertreedt.

4. groter dan om deze dingen
heb ik geen vreugde,
omdat ik hoor, dat mijn borelingen
zich in de waarachtigheid vertreden.

5. beminde, trouw maak jij,
wat jij ook maar bewerkt
naar de zusterbroeders
en hetzelfde naar de vreemdelingen,
6. die getuigd hebben van jouw minne
voor de vertegenwending¹¹ van
de geroepenschap, voor wie jij 't goed
maakt, hen vooruitgezonden hebbend
waardig voor god.

7. want voor de naam zijn zij uitgekomen,
niets nemende vandaan van het natieachtige.

8. wij nu hebben de plicht op te nemen
de zodanigen, opdat wij als medewerkers
geschieden in de waarachtigheid.

9. geschreven heb ik een en ander
aan de geroepenschap, maar
de liefhebber van eerste plaatsen
Diotrephes ontvangt ons niet.

10. daarom, als ik kom,
zal ik bedenken van hem de werken,
die hij doet, met slechte inbrengen*
over ons beuzelend en niet
genoeg hebbend daaraan,

*Gr. logoi = Hebr. DeBhàRieJM

---

⁹ Letterlijk **in** waarachtigheid. Het is een aan het Hebreeuws ontleende manier van zeggen, die de betekenis heeft van 'waarachtig'. Het Hebr. voorzetsel Be, in het Grieks meestal met 'en' vertaald, betekent niet alleen in / op, maar ook het instrumentele 'met'

¹⁰ Hier staat het Griekse woord hugiainoo. Dat wij horen in het woord 'hygiëne', dat is 'wat de gezondheid dient'. In de LXX komt dit werkwoord vaak voor is het als vertaling gekozen van het Hebreeuwse ShàLàM, 'in vrede zijn'. Om daar dichtbij te blijven, vertalen we met 'in orde zijn', ook omdat deze betekenis aan het Griekse woord ten grondslag ligt en ons moderne begrip 'gezondheid' hier misverstand wekt.

¹¹ De Statenvertaling: in de tegenwoordigheid van: het is de Griekse vertaling van het Hebr. LiPheNéJ, en we vertalen daarom met 'voor de vertegenwending van'.

ontvangt hij zelf niet de zusterbroeders
en die willen verhindert hij
en werpt hij uit de geroepenschap.

11. beminde, niet naspelen het kwaaddoende
maar het goeddoende.
die goeddoends maakt geschiedt uit God.
Die kwaaddoends maakt heeft God niet gezien.
12. over Demetrios wordt getuigd
door allen en ook door de waarachtigheid zelf.
en ook wij getuigen, en jij onderkent,
dat het getuigenis van ons waarachtig geschiedt.

13. veel heb ik te schrijven aan jou,
maar niet wil ik door zwartsel en stengelstift
jou schrijven.

14. Ik hoop echter rechtstreeks jou te zien
en van mond tot mond zullen wij praten.

15. vrede voor jou, jou groeten de geliefden,
groet de geliefden naar naam.

JUDAS' BRIEF

1. Judas van Jezus Christus een heerdienaar,
en broeder van Jacobus,
aan de in God de omvamide* beminden
en aan de door Jezus Christus behoeft
geroepen.
2. gratie voor jullie en vrede en minne
worde voller gemaakt.

*Gr. pater, Hebr. ÀàB

3. beminden, alle vlijt makend om te schrijven
aan jullie omtrent onze bondgenootschappelijke*
bevrijding, heb ik de noodzakelijkheid
om te schrijven, aan jullie toeroepend
strijd te voeren voor het eenmaal
aan de geheiligden overgeleverde toevertrouwe.

Gr. koinonia = Hebr. ChàBhuWRàH

4. opgedoken zijn immers sommige menselijken,
de oudtijds vooruit opgeschrevenen tot dit oordeel,
schenders, de goede-gunst van onze God
overbrengend op losbandigheid
en de afgezonderde* meester en machtiger van ons
negerend.

* Gr. monos = Hebr. LeBàDieJ

5. maar ik besluit dat jullie bedenken
te onderkennen eens-en-voor-al,
dat de machtiger een volk* uit het land Egypte
bevrijd hebbend voor de tweede maal
hen die geen vertrouwen stelden
teloor deed gaan,

*Gr. laos = Hebr. Ngàm

6. en werkboden*¹², die niet behoed hadden
van zich zelf het vooraangaande*
maar achterlieten het eigen woonhuis,
ten oordeel op een dag groot
met onvergankelijke¹³ banden
onder westendonker¹⁴ heeft behoed.

*Gr. angngeloi = Hebr. MàL'ÀáKieJM

*Gr. archè = Hebr. RéAShieJT

7. zoals Sodom en Gomorra
en de om deze (liggende) steden,
op gelijke manier gehoereerd hebbend
en weggegaan zijnde aan achter ander vlees*¹⁵,

*Gr. sarx = Hebr. BáShàR

---

¹² Het Gr. woord 'angngeloi' is in het Nederlands verbasterd tot 'engelen'. Het komt overeen met het Hebr. woord MàL'ÀáKieJM, dat met 'werkboden' te vertalen is. Hier in Judas staat dit woord in de context van een uitgebreide leer over de engelen, die "van den beginne" rond God staan. Zo'n leer over de engelen ontbreekt in TeNaKh. Volgens deze leer hebben sommige van deze engelen / werkboden de dienst aan God verlaten om dienaren van het kwaad te worden. Judas verwijst naar deze leer.

¹³ In het Grieks staat hier aĩdios. Het komt behalve hier in het NT alleen nog voor in Rom. 1:20. Hier is het een toespeling op het eerder gebruikte woord idios, dat 'eigen' betekent. Dat het 'niet-eigen' knevels zijn, vreemde knevels, klinkt dus mee.

¹⁴ Hier staat het Griekse woord zophos, dat behalve hier nog maar een keer voorkomt en in de LXX helemaal niet voorkomt (wel een enkele keer in een ander Griekse vertaling van het OT). In het Grieks heeft dit woord zowel de notie 'westen' als 'donker'.

voorgesteld worden tot toonbeeld,
tot rechtzetting van vuur wereldlang
gehouden.

8. op gelijke wijze zij ook,
in slaap gebracht zijnde,

zowel het vlees besmetten*

Gr. mianeo = Hebr. TháMéA

als wat des machtigers¹⁶ is afwijzen en
over (reputatie-)zwaarten¹⁷ smaad beweren*

Gr. blasphemia

9. Maar Michaël, de vooraanwerkbode,
toen hij, de lasteraar*¹⁸ beordelend,
sprak over Mozes' lichaam, niet durfde
een oordeel in te dragen van smaad bewering,
zei hij echter: omwaarderen zal jou de machtiger.

Gr. diabolos = Hebr. SsáTháN

10. dezen echter over wat zij niet kennen,
beweren zij smadelijk,

maar waar zij zoals het niets-zeggende (dieren-)leven
verstand¹⁹ van hebben, daarin verderven zij zich.

11. wee hen, omdat zij op de neemweg* van Kaïn

* Gr hodos = Hebr. DèRèK

heengegaan zijn en door de omtuimeling
van Bileam's beloning²⁰ neergestort zijn*
en door de tegensprekerij van Korach²¹

* Gr. ekcheo = Hebr. SháPhàK

teloop gaan.

12. dezen geschieden aan de minne-uitdelingen²²
van jullie als vlekken, meesnullend zonder ontzag,
zichzelf weidend, wolken zonder water,
door winden langs gedragen, bomen
in de verdwijnende herfst, vruchteloos,

---

¹⁵ Het gaat zowel in het Griekse woord als in het Hebreeuwse woord niet zozeer om de vleselijke materie of om de vleselijke organen apart, maar om een geheel, nl. om dat deel van het lichaam, dat wij 'romp' noemen

¹⁶ Gr. kuriotèta: wat van de kurios is, bij de kurios behoort; en kurios is met 'machtinger' te vertalen, iemand die 'machtinger', net zoals het Hebr. AæDoNáJ.

¹⁷ Het Griekse woord doxa komt overeen met het Hebreeuwse woord KáBóWD, dat met 'zwaarte' is te vertalen: het gaat in dit woord om het gewicht dat iemand, God, heeft, of: met een ander Nederlands begrip: iemand of iets is zwaarwegend. Om in het NT ook de kleur van het Griekse doxa te behouden, dat eerder 'reputatie' dan 'eer' betekent, plaatsen we dat woord er (soms) voor. Het Griekse woord staat hier in het meervoud.

¹⁸ Hier staat het Griekse woord diabolos, dat in het Nederlandse verbasterde tot 'duivel'. Het is in de LXX de vertaling van SsáTháN (het komt betrekkelijk weinig voor in TeNaKh) en dat woord is afgeleid van een werkwoord dat het beste met 'lasteren' of 'belasteren' kan worden vertaald.

¹⁹ In het Griekse werkwoord hier, epistanai, en het daarmee samenhangende zelfst. naamwoord epistèmè, is het werkwoord istèmi te herkennen, dat (gaan/blijven) staan als basis. betekenis heeft. In de LXX worden deze woorden meestal aan het Hebreeuwse JáDàNg gekoppeld, dat met 'kennen', of, beter nog: 'volkennen', moet worden vertaald. We laten in onze vertaling hier de Griekse concordantie en idiolectie domineren. Het Grieks en het Nederlands staan hier (toevallig?) dicht bij elkaar. Beide talen zijn in hoge mate zogenaamde 'voorzetsel-talen'. Ook in het Nederlands klinkt 'staan' nog altijd door in 'verstaan', al functioneert deze etymologische verbinding semantisch niet of nauwelijks meer, net zo min als in het Grieks.

²⁰ Zie Deut. 23:4 = Neh. 13:2

²¹ Zie Num. 16

²² Het meervoud van het Griekse woord voor 'minne' (liefde), hai agapai, heeft waarschijnlijk vaak, en ook hier (maar niet altijd) betrekking op maaltijden. Het gaat in dit woord, ook in het enkelvoud (geheel conform het Hebreeuws) om 'minne doen', kortom om 'beminnen'. Het gaat niet om "blosze Gefühle" (Breukelman), maar om praxis. Het zijn dus 'beminnarijen'. Omdat dat waarschijnlijk vaak aan gezamenlijk eten verbonden was, een vorm van samenzijn die sowieso sterk aan de eucharistische maaltijd herinnert, zo die er niet geheel of gedeeltelijk mee samenvielen, vertalen we hier met 'minne-uitdelingen'.

voor de tweede keer verstorven, ontworteld geworden.

13. wilde golven van de zee,
opschuimend van henzelf de schanden,
sterren tuimelend, die het westendonker
van de duisternis voor wereldlang zal behoeden.

14. Geprofeteerd heeft over hen
de zevende vanaf Adam Henoch²³ zeggende:

15. zie, gekomen is de machtiger
met de geheiligden in duizendtallen van hem,
om te maken een oordeel tegen allen
en ter verantwoording te roepen
de al-afheid²⁴ van de schenders*
over de al-afheid van de werken van schending
van hen.

* Gr. asebeia = Hebr. RáShàNg

16. dezen nu geschieden murmurerend
noodlotlakend²⁵, volgens de begeerten van hen
heengaande, en hun mond praat bovematige ballas,
verbaasd staande van vertegenwendigers²⁶
bij de gratie van het nut.

17. jullie echter, gedenkt*²⁷ de woorden
vóórgesegd door de afgezonden van
machtiger onzer Jezus Christus,

*Gr. mimnèiskoo = Hebr. ZàKhàR

18. omdat zij zeiden tot jullie:
op het latere*²⁸ van de tijd
zullen er geschieden uitlachers
die volgens hun begeerten
naar schendingen heengaan.

* Gr. eschatos = Hebr. AáChàR

---

²³ Het volgende citaat komt uit een toen door Joden, Christen of niet, zeer veel gelezen godsdienstig geschrift, dat 'Henoeh' heette. In dit geschrift laat een schrijver, waarschijnlijk uit de tweede eeuw voor Christus, de figuur van Henoeh aan het woord, over wie we in Genesis 5:21 horen als een zeer gelovig mens.

²⁴ Het Griekse pantas dient hier de lading te krijgen van het Hebr. KaL, dat een volstreckte volledigheid uitdrukt, waaraan niets meer toe te voegen valt.

²⁵ In dit Griekse woord, dat alleen maar hier voorkomt, horen we het zo bekende Griekse woord moira, dat met noodlot gelijkgesteld wordt, maar eigenlijk '(aan-)deel' betekent. Noch in de LXX noch in het NT komt dit woord voor!

²⁶ Hier staat et Griekse woord prosoopon, dat meestal met aangezicht wordt vertaald, maar in LXX en NT de vaste vertaling is van het Hebreeuwse PáNieJM, dat afgeleid is van het werkwoord 'wenden' en daarom hier met 'vertegenwendiging' vertaald wordt. Denk bij dit laatste woord aan het Nederlandse 'vertegenwoordiging', dat etymologisch sterk samenhangt met 'vertegenwendiging'. De 'vertegenwendigers' hier in Judas zijn dus 'vertegenwoordigers'

²⁷ Dit Griekse werkwoord komt overeen met het Hebreeuwse werkwoord ZàKhàR, dat met 'aanhaken bij' vertaald kan (dient te) worden, omdat het niets met 'denken' te maken heeft. Het gaat om een vorm van handelen, waarbij mensen consequenties verbinden aan datgene dat zij meemaken of aangereikt krijgen. De betekenis van het Griekse werkwoord moet dus zo verstaan worden. Ter wille van de concordantie en de idiolectie binnen de Griekse teksten van zowel LXX als NT vertalen we hier met 'gedenken', liever dan met het nog zwakkere 'zich herinneren'.

²⁸ In de LXX is dit zo bekende NTische Griekse woord 'eschatos' de vaste vertaling van het Hebreeuwse AáChàR. De basis betekenis van dit woord is 'laat', het 'late'. Maar in het Hebreeuws, waar de bijvoeglijke naamwoorden geen comparatieven en superlatieven kennen, heeft de stellende trap eigenlijk de betekenis van onze comparatief, hier dus 'later'. Het gaat om het 'latere', dat achter het voorgaande aan komt. De betekenis is ruimer dan de Nederlandse vertaling 'laatste' suggereert. Het ziet er naar uit dat de Griekse terminologie de geloofsdiscussie in extreme zin heeft beïnvloed.

19. zij geschieden als de afgrenzers,
zielachtigen*, beluchting niet hebbend.

* Gr. psuchikoi

20. jullie echter, beminden,
zelf jullie huisstichtend met het allerheiligste
vertrouwen van jullie,
in de heilige beluchting biddende.

21. behoedt jullie zelf in de minne van God,
ontvankelijk zijnde voor de gratiëring
van de machtiger onzer Jezus Christus
tot leven wereldlang.

22. en wel moeten jullie
enigen die jullie gratie verlenen,
beoordelend bevrijden.

23. uit het vuur weggroppend,
maar (er zijn) anderen, die jullie gratie verlenen
met ontzag, ook beweijsend*
de vandaan van vlees²⁹ bevelte mantel.

* Gr. miseoo = Hebr. SsáNéA

24. hem nu, die de kracht heeft,
jullie waar te houden* zonder te blijven steken
en te doen staan ten opzichte van de (eer-) zwaarte*
van hem zonder blaam met gejubel,

* Gr. phulaxoo = Hebr. SháMàR

* Gr. doxa = Hebr. KáBVóWD

25. in afzondering God bevrijder van ons
door Jezus Christus de machtiger onzer,
(reputatie-)zwaarte, grootheid, macht
en bevoegdheid³⁰ voor de al-afheid van
de wereldeeuw en nu en tot in
alle wereldeeuwen. Amèn.

---

²⁹ In de betekenis van ‘romp’, zie de Nederlandse Woordenlijst.

³⁰ Hier staat het in het NT zo belangrijke woord Griekse woord exousia. Het komt in de LXX in de eerste plaats voor als vertaling van een van het Hebreeuwse werkwoord SháLàTh afgeleid zelfst. naamwoord. Dat werkwoord heeft een negatievere kleur en is met ‘sollen’ te vertalen; in de tweede plaats is het in de LXX de vertaling van een van het werkwoord SháLàCh afgeleid zelfst. naamwoord. Dat werkwoord betekent ‘zenden’, ‘uitzenden’. Het zelfstandig naamwoord betekent dan: zoiets als ‘zendmacht’ (denk aan de moderne omroepen). We kiezen er bij de vertaling van het NT voor aan te sluiten bij de betekenis die dit woord vanuit het Grieks heeft en die samenhang met het woord ‘exestin’. Dat begrip wordt meestal vertaald met ‘het is toegestaan om’, ‘het is geoorloofd’, maar eigenlijk heeft het met ‘bevoegd zijn’ te maken: er is – al dan niet – bevoegdheid om’.